

Turistika so psom — občerstvenie v prírode

peps

Počas pobytu v prírode, najmä ak ideme na dlhšiu turistiku, je **povinná výbava každého turistu** nejaký **ten batôžtek s jedlom a niečo na pitie**. Kilometre v nohách nám totiž spaľujú viac kalórií ako obvykle a nie je taký problém rýchlo vyhladnúť. A o hlade sa predsa nešliape dobre. Ešte by sme zhodou okolností stretli nejakého medveďa... a poznáte to — s prázdny žalúdkom človeku stúpa nervozita a náhodou by ste mohli neboráčikovi medveďovi z nervov ublížiť! To sa robí?!

A tak je to aj s našimi psíkmi. Už ste niekedy šli na výlet s kamarátom a **zabudli si jedlo**? Kamarát si otvoril rucksáčik, vytiahol horalku, džúsik, usmial sa, kamarátsky do vás šťuchol a spokojne sa najedol. Nevychovanec jeden, no, mohol sa podeliť... No a takto nejak sa asi cíti Váš psík, keď idete na túru a po náročnom výstupe si niekde sadnete, občerstvíte sa a on...on nič!

No dobre, možno to nie je až tak tragické ako to opisujem, ale napriek tomu, pri turistike so psom vždy myslím aj na nejaké to „pod zub“ pre neho. Jedlo pre psíka behom túry má mať formu občerstvujúcu, aby mu **dodala novú energiu**, ale pritom **nezaťažila trávenie**. Psík nemá počas túry zjesť svoje raňajky či večeru. Má to byť niečo bonusové, čo psíka troška nakopne energiou. **Aké jedlo sa teda hodí?** Ja preferujem nosiť **malú konzervu**, pretože či už psík žerie granule, alebo je kŕmený surovou (BARF) / varenou stravou, konzerva je kompromis, ktorý sa hodí pre každého a väčšine psíkov aj veľmi chutí. Ďalšia výhoda „mokrej stravy“ je to, že psíka nedehydruje (ako granule), a teda nemá potom zvýšenú potrebu piť. Samozrejme, možností, čo vziať psíkovi na výlet je veľa, v podstate to môže byť čokoľvek čo má rád. V prípade, že ste jedlo pre psíka nezobrali a máte pocit, že váš kamoško by čo-to prekusol, tak mu môžete dať aj **niečo zo svojho jedla**. Samozrejme, s rozumom a nie priveľa. Chlebík so šunkou je skvelá voľba a nepohrdne ani vašim nedeľným rezňom — mám tajný pocit. Super nápad je vziať si **100 % mäsové maškrty (zvané pamlsky)** — sušené plátky

mäsa, ktoré sú extra chutné a dodajú vášmu psíkovi dlhodobú energiu. Veľmi dobrou a ľahkou pochúťkou na túry sú aj psie piškótky, ktoré psíkovi dodajú rýchlu energiu... a možno sa podelí aj s vami!

Ďalšou skvelou a nenáročnou možnosťou občerstvenia, povedala by som, že veľmi populárnou, je **návšteva horských chát, reštaurácií a salašov** v turisticky obľúbených miestach. Takáto možnosť je skvelá, ale najmä v zimnom období si overte, či do chaty alebo **zariadenia môže s vami aj**

váš psík, alebo je dovolené sedieť len na letných terasách (čo je dosť nanič — v zime, povedzme si...). Zároveň, nikdy sa nespoliehajte, že: „ved“ chata bude určite otvorená“. Zistite si dopredu, **či je dané zariadenie v prevádzke** a pozrite si otváracie hodiny. Samozrejme, ak plánujete jedlo po výlete, v dedine či meste, reštaurácii máte na výber viacero, ale ak je vašim cieľom občerstvenia horská chata, nespoliehajte sa, že bude otvorená ako grandhotel a radšej si to overte. Spomínam si na jeden náš výlet, zimnú túru na chatu Lajošku, ktorá je takým

Misky sme rozložili a teraz už len čakáme, kedy nám tam napadajú pečené holúbky

oblúbeným turistickým miestom Košičanov. Celú trasu sme sa tešili na polievocku z Lajošky špekulovali sme, či si dáme kapustovú, alebo gulášovú... mňamky-mňam. Po príchode sme však ostali s dlhým nosom, keďže chata bola v sezóne otvorená len cez víkendy. A jasné, že my sme tam boli pondelok! Naozaj, cítili sme sa hrozne — asi ako keď sa strokotanec plaví na kuse dosky po mori a začnú mu po rozume chodiť jeho oblúbené špeciality šéfkuchára. Áno, presne tak sme sa vtedy cítili!

Plynule a nenápadne prechádzam k mojej **najoblúbenejšej forme turistického občerstvenia**. Podľa mňa, tej úplne pravej. A to je **opekanie na ohni**. Áno viem, mnohí volia radšej oblúbenejšie varenie polotovarov na turistickom variči, ale to je skôr vec, ktorá sa hodí na dlhší, viacdenný pobyt v prírode, najmä pri hrebeňovkách a pobytoch v národných parkoch, kde kladenie ohňa nie je povolené. V bežnom lesnom prostredí však **opekanie možné poväčšine je**. Pri plánovaní trasy je vhodné pozrieť si (napr. na serveri www.freemap.sk) či sú po ceste nejaké miesta na opekanie, altánky alebo prístrešky. Vďaka skve-

lému foto-zdokumentovaniu celého Slovenska a jeho najpopulárnejších trás, je vysoko pravdepodobné, že pri danom mieste bude aj nejaká fotografia, a tak si môžete dopredu overiť, **ako dané miesto vyzerá**. Či ide len o ohnisko, alebo sú tam aj lavičky, či nebudaj zastrešený altánok, alebo dokonca luxusná útulnička. Niekedy — hlúposť — takmer vždy, je to na dobro veci: vedieť a zariadiť sa dopredu. Na **rozloženie ohňa** si nezabudnite vziať zápalky, alebo zapaľovač, novinový papier a nazbierať si suché malé vetvičky z lesa, a ak nájdete, aj suchú trávu. Pre „neskautov“ poslúži tekutý, alebo tuhý podpaľovač. **Ak v okolí nájdete brezu**, ošúpte troška kôry — urobí robotu namiesto papiera, či suchej trávy. Rozloženie ohňa by v tom prípade malo byť hračkou. Vždy keď rozbalujem rucksak, spomínam na príhodu z detstva, kedy sme so sesternicou a jej roztomilým psíkom vyšliapali „na kraj sveta“ (rozumej malý kopec za mestom), našli skvelé miesto na opekanie, vybalili všetko čo sme si priniesli — špekačky, denko, nožik, utierku, servítky, zeleninku, pitie — hotové all inclusive ....a zistili sme, že sme zabudli to najdôležitejšie: zápalky! Ako dieťa som rada čítala príručku mladých svištov, a preto som sa vyše hodiny (!!!) snažila o všetky tie triky, ktoré som si pamätala. Od súchania drievkami, až po zapálenie suchej trávy sesternicinými dioptriami... Bola som však nútená kapitulovať a s pocitom prehry sme smutne odišli domov

opiect' si všetko do záhradného krbu, v jej záhrade. Zážitok na mňa spravil taký traumatický dojem, že **zápalky nosím v psej lekárničke ako povinnú výbavu** celoročne. Haha.

Turisti zvyčajne radi opekajú **špekačky, slaniny, klobásky, kuracie krídelká, alebo si urobia tzv. živánku**. Ak ste náhodou stredoškólači, alebo iní influenceri, dojem na kamošov urobíte aj s opekaním marshmallows... Nezabudnite, že každá pochúťka sa **VŽDY opeká na rozhorúčenej pahrebe, a nie na priamom ohni**. Klobáska a špekačka majú byť upečené do zlatista, nie do uhlista, hahaha. Základom takejto dobrej pahreby je množstvo suchého, dobre prehoreného dreva, ktoré si poctivo musíte nazbierať v okolitom lese. Ak je po daždi a zem je vlhká, skúste olámať **suché konáre stromov**, drevo je vlhké len zvonka, vnútri je však suché. Najlepšie je nosiť si šikovné teleskopické ražne z domu, kúpite ich kdekoľvek na internete, či v rôznych športových alebo kempovacích potrebách. Ak ražeň nemáte a pri ohnisku nenájdete žiadne ražne po turistoch spred pár dní, najlepšie je použiť lieskový prút — otrháte listy, zastrúhate končistý hrot a máte dokonalý ražeň na opekanie. **Po opekaní nechajte oheň prirodzene vyhasnúť** a pred odchodom ho zalajte troškou vody, alebo zasypte zeminou. Obzvlášť opatrní budte, ak je vonku extrémne sucho a horúco, alebo fúka vietor.

Zvedavé psie noštekky zisťujú, či majú dočinenia s niečím jedlým

Keď opekáme my, vždy v **mäsiarni vyberieme aj niečo pre našich psíkov**, nech na nás nehádzu tie svoje psie oči. Jeden detský párok (s minimom korenín), alebo pár kúskov surových kuracích krkov ich naozaj poteší. A nebudem klamať — nedojedené jedlo nikdy nevyhadzujeme — keď tí naši havkáči sú takí ochotní nám s tým pomôcť. Avšak tu platí naozaj S MIEROU — pretože ak psík po vás dožerie pol kila slaniny, nebude to na ďalší deň žiadna zábava a citlivejším psíkom môžete prívodiť veľmi nepríjemné zažívacie ťažkosti!!!

Preto musíte žalúdok svojho psíka poznať a vedieť, čo môže a čo nie. Korenená a solená strava **NIE JE VHODNÁ** pre vašich psíkov, samozrejme, neznamená to, že by pár kúskov sem-tam nemohol zjesť. Preto opakujem — **len troška, s mierou a len niekedy!**

Užitočný nápad na zimné túry je **termoska**. Udrží dlho v teple **horúci čaj, či kávu**. A dokonca, dá sa s ňou spraviť taký malý občerstvovací trik — ak si do nej vezmete horúcu vodu, nielenže si môžete do jedného hrnčeka zaliať čaj, ale do druhého si ňou zalejete **instantné „hrnčekové“ polievky** — ktoré sú za pár minút pripravené k vypitiu, prehrejú celé telo a dodajú

Správni turistickí partáči sa podelia aj o posledný kúsok tyčinky

veľa energie. Ak máte vodu pre psíka v plastovej fľaške a počas zimnej túry vám voda v nej primrzla, môžete ju premiešať štipkou horúcej vody z termosky.

Posledným bonusovým spôsobom občerstvenia sú makové „réteše“ (štrúdle, záviny, pozn. autora), ktoré však podľa môjho kamaráta a spoluturistu Petra majú len v maďarskom LIDLi. Všade inde sú vraj nedobré a nič sa týmto nevyrovná. Dostať sa však

k týmto „rétešom“ nie je jednoduché. Musíte zorganizovať výpravu do susedného Maďarska a poriadne sa nimi zásobiť a doma si ich zamraziť. Aby ste si ich potom mohli vždy čerstvé brať v značnom množstve na turistiku. Avšak, postup, ako sa k nim dostať je náročný, napriek tomu bol Peter ochotný sa s ním podeliť. Tak čítajte:

„Dôležité je byť pripravený. Ráno pred siedmou sa pred Lidlom zhlukujú dôchodcovia. Treba tam byť o niečo skôr, aby sa človek dostal čo najbližšie ku dverám. Zároveň je potrebné byť vybavený sáčkami (v núdzi poslúžia i sáčky na psie hovienka), keďže po otvorení dverí sa ľudia hrnú dnu a začnú hľadať sáčky, do ktorých si chcú naložiť „réteše“.

Ten, kto sáčky má, je vo výhode, keďže nemusí strácať čas a hneď môže „réteše“ nakladať. Potom je ešte dôležité šikovne zabrániť vlastným telom dôchodcom prístupu k regálu, tí sa totiž drzo snažia uchmatnúť si pár „rétešov“ pre seba. Mali byť rýchlejší ... Jednoduchšie je požiadať personál, aby „réteše“ napiekli, trvá to iba 20 minút. Chce to ale vedieť po maďarsky. Samozrejme, je dôležité zobrať aj všetky už napečené z regálu...“

Keď sme si prebrali všetky možnosti občerstvenia — i keď viem, že určite som na niečo zabudla, je čas sa

Čistá ako kryštál — voda v zaplavenom lome psíkom poslúžila ako skvelé občerstvenie

zasa vrátiť k dôležitej občerstvovacej jednotke, a tou je **voda**. Voda pre psíka vám nesmie chýbať v žiadnom ročnom období v ruksaku. Samozrejme, počas zimných túr psíka tak nesaďte a vie si zobnúť aj troška snehu, ale citliví psíkovia, alebo psíkovia, ktorí to preženú, môžu mať tráviace ťažkosti, alebo dokonca prechladnúť. A to nehovorím o tom, čo sa stane, ak zjedia „žltý sneh“. To hádam viete už aj vy z detstva, že sa robiť v žiadnom prípade nemá!

Pri plánovaní turistiky si **vždy v mape všímame**, či po ceste sú zaznačené **vodné zdroje** — pramene, potoky, jazerá. Pramene sú skvelým zdrojom pitnej vody aj pre nás, jazerá a potoky sú v poriadku aj pre našich psíkov. Ja osobne psíkom nepovoľujem pítie z dedinských potokov — často sa v mnohých dedinách do nich ešte stále vypúšťajú rôzne splašky. Potok v lese, nad dedinou, by mal byť zárukou čistej vody, úžitkovej kvality, vhodnej pre nášho psíka.

Nedovoľme psíkovi piť z mlák v lesoch a ciest. Takéto mláky, najmä ak sú stojace, sú zdrojom rôznych, aj vážnejších nákaz, či môžu privodiť hnačky. Mláky pri poľných cestách zasa môžu byť kontaminované hnojivami z pôdy. V poriadku je tečúca voda, alebo pri najhoršom čerstvé mláky po daždi. Často po turistických cestách stekajú po daždi prúdy vody, ktoré si našli cestičku po brázdach z lesnej ťažby. Bohužiaľ, také toky často obsahujú zvyšky olejov po ťažobných mechanizmoch. Budme opatrní, aby z toho psík nepil. Rôzne stojace a „ožaburované“ močiare a bahníská tiež nie sú dobrým zdrojom vody pre psíka.

Samozrejme, psíkovia majú trávenie a odolnosť inú než my, ale na druhú stranu, mnohí z nás majú psíkov bytových, citlivejších plemien a ich trávenie a imunita na takéto vodné zdroje môže zareagovať horšie, ako imunita dedinského psíka, ktorý bežne pije z mlák.

Niektoré psíky **nechcú a odmietajú piť zo studničiek, potokov, či jazierok** — môže sa nám preto zdať, že nie

sú smädné. V skutočnosti sa len napríklad boja stúpiť do vody, alebo jednoducho nie sú zvyknuté piť z ničoho iného, len misiek. Preto im vodu naberte do misky — a ponúknite im ju takto. Ak trasy vašej cesty prechádzajú cez dediny, či chatové osady a vy máte málo vody pre seba či psíka, pohľadajte dedinskú studňu, alebo zjďte do miestnej krčmy a poproste o nabratie čistej vody.

Myslíte na to, že **veľa vodných zdrojov**, zaznačených v mapách, **môže byť v lete vyschnutých**. Preto si radšej zoberte dostatok vody. Psíkovia sú veľmi citliví na dehydratáciu a ľahko v horúcom počasí môžu kvôli nedostatku prísunu vody i skolabovať. Existuje i taký **jednoduchý test, ako si overiť, či váš psík nie je dehydrovaný**: Zatláčte prstom jemne na psie **ďasná**, tak aby sa na mieste odtlačku prsta objavilo biele miesto. Pokiaľ toto miesto ihneď po prsta sčervená, váš psík je v poriadku. Ak sčervenanie do pôvodného stavu trvá dlhšie, značí, že psík je silne dehydrovaný.

Príjemným a vítaným občerstvením z vienk prírody je **zber lesného ovocia**. Veľa psíkov má ovocie tiež rado, a tak si s ochotou zobne, ak mu natrháte maliny, černice, jahôdky, či brusnice. A je to ešte aj veľmi zdravé. Podeliť sa so psíkom môžete aj s oreškami. Len sa potom na ďalší deň nezlahnite, keď psík bude kakať dúhové hovienka jednorozca. Hehe.

Ako sa hovorí v populárnej reklame na čokoládovú tyčinku „**Keď si hladný, nie si to ty!**“ — nezabúdajte, že pre pohodový pobyt v prírode je fajn, pribaliť sebe a psíkovi čosi pod zub, a vychutnať si to v lone čarokrásnej prírody. Všimli ste si, že tam človeku (aj psíkovi) vždycky o čosi viac chutí? 🐾

Mgr. Janka BROSSMANNOVÁ
chovateľská stanica Yaless Blue
www.yalessblue.com, www.havkoland.sk
Snímky: Ing. Peter Suvák
a archív autorky

Mgr. Jana BROSSMANNOVÁ je majiteľkou chovateľskej stanice dlhosrstých kólií YALESS BLUE a spolumajiteľkou chovateľských potrieb HAVKOLAND. Vo voľnom čase sa aktívne venuje turistike so svojimi psíkmi. Jej partáci sú 4 dlhorsté kólie – zľava: Ginka, Jaylin, Grace a Dexter, s ktorými už prešla tisícky kilometrov po slovenských i zahraničných turistických chodníkoch. Psíky sa zatiaľ nesťažujú. Bohaté zážitky a skúsenosti sa vám pokúsi odovzdať v sérii článkov, venovaných turistike a začínajúcim turistom.

